

Oerstedella Rchb.f. 1852

Trong buổi họp Hội Hoa Lan Việt Nam tháng 9 vừa qua, ai ai cũng phải trầm trồ khen ngợi cây Trúc Lan *Oerstedella schweinfurthiana* to lớn của anh Bùi Mạnh Hà. Cây cao trên 2 thước với 6-7 cành hoa, mỗi cành mang từ 40-80 bông tím đỏ rực rỡ.

Anh Hà cho biết anh đã mua cây lan này vào 3-4 năm trước, khi mua cây chỉ là vài nhánh nhỏ, mới cao chừng 60-70 phân. Theo anh, giống lan này rất dễ trồng, nhưng cần để ngoài nắng, tưới nước mỗi ngày vào mùa Hè và bón với phân hỗn hợp 14-14-14. Đến khi cần sang chậu chỉ cần bỏ sang một chậu lớn hơn và không nên đung tơi bộ rễ. Xin đọc bài "[Thay Chậu Ra Sao?](#)" trong mục Cách Trồng Lan.

Giống lan này nguyên có tên là *Epidendrum schweinfurthianum* do Correll công bố vào năm 1947. Đến năm 1981, Eric Hágsater (một nhà khoa học người Mỹ Tây Cơ chuyên nghiên cứu những giống *Oerstedella*) đã tách cây này ra khỏi loài *Epidendrum* (gồm trên 1100 giống thường mọc ở các nước Nam Mỹ) và đổi tên lại là *Oerstedella schweinfurthiana* bởi vì cấu trúc của hoa giống với loài *Oerstedella* do Reichenbach f. lập ra vào năm 1852, để vinh danh *Anders Sandoe Oersted*, người Đan Mạch, một nhà chuyên môn sưu tầm hoa lan của xứ Mỹ Tây Cơ.

Loài *Oerstedella* gồm có chừng 40 giống từ giống thấp nhỏ cho tới các cây cao lớn. Cây *Oerstedella schweinfurthiana* mọc tại Guatemala, Honduras, Mexico và El Salvador trên cao độ 1500-2400 thước. Thân cây có thể cao tới 14 bộ (4th50), chùm hoa dài tới 30-40 phân, hoa to 3-4 phân, nở vào mùa Thu. Đặc biệt là cây lan này có thể chịu lạnh tới 28°F hay -2°C dưới không độ, trong khi các giống *Oerstedella* khác đòi hỏi một nhiệt độ ẩm áp cao hơn.

Tìm hiểu thêm về loài *Oerstedella* khác, ta thấy một vài giống có hoa nhiều và đẹp như sau.

Oerstedella caligaria (Rchb. f.) Hágsater 1981

Mọc tại Panama. Thân rất giống như cây *Oerstedella schweinfurthianum* nhưng hoa màu tím nhạt và nhỏ 1.5 phân, nở vào mùa Xuân.

Ảnh: [picasaweb.google.com](https://www.picasaweb.google.com)

Oerstedella centradenia [Rchb.f] Rchb.f 1852

Mọc ở Nicaragua, Costa Rica và Panama. Cây thấp nhỏ chừng 30-40 phân, hoa nhỏ 1.5 phân, nở vào mùa Xuân-Hạ.

Ảnh : [Flicker.com](https://www.flicker.com)

Oerstedella endresii (Rchb. f.) Hágsater 1981

Mọc ở Costa Rica và Panama. Thân cao 30-40 phân và hoa nhỏ 1.5 phân, có hương thơm và nở vào Đông-Xuân.

Ảnh: blog.cospa.main.jp

Oerstedella myriantha (Lindl.) Hágsater 1981

Mọc ở Mexico, Guatemala, El Salvador và Honduras. Chùm hoa dài 45 phân, nhiều hoa có hương thơm, nở vào mùa Hạ.

Ảnh: infojardin.com

Oerstedella pajitense (C.Schweinf.) Hágsater 1981

Mọc ở Panama. Cao 30-40 phân, hoa to 2.5 phân, nở vào mùa Thu-Đông.

Ảnh: orchidspecies.com

Oerstedella pansamalae (Schltr.) Hágsater 1981

Mọc ở Mexico, Guatemala, Nicaragua, Costa Rica và Panama. Chùm hoa ngắn 5 phân, hoa to 3 phân, nở vào mùa Thu. Rất dễ nhầm lẫn với *Oerstedella centradenia* nhưng hoa to hơn và chùm hoa không có nhánh.

Ảnh: pflanzen-im-web.de

Oerstedella pentadactyla (Rchb.f.) Hágsater 1981

Mọc ở Costa Rica và Mexico. Chùm hoa có từ 10-27 hoa, to 3.5-5 phân, hơi thơm, nở liên tiếp 5-8 chiếc một lượt, từ mùa Thu đến mùa Xuân.

Ảnh : costaricalinda.com

Oerstedella pinnifera (C.Schweinf.) Hágsater 1981

Mọc ở Costa Rica và Panama. Hoa to 3 phân và nở vào mùa Xuân.

Ảnh: hanagoyomi-satellite.blog.so-net.ne.jp

Oerstedella pseudoschumanniana (Fowlie)
Hágsater 1981

Lan mọc ở Panama. Thân cao 1-2 thước, chùm hoa có nhiều nhánh, hoa to 1.5-2 phân, có hương thơm, nở từ mùa Thu cho tới mùa Xuân.

Ảnh: orchidsinteractive.com

Oerstedella pumila (Rolfe) Hágsater 1981

Mọc ở Costa Rica và Panama. Chùm hoa dài 25-30 phân, hoa to 6 ly, nở vào cuối Hạ đầu Thu.

Ảnh: orchidspecies.com

Oerstedella wallisii (Rchb. f.) Hágsater 1981

Mọc tại Ecuador, Columbia, Costa Rica và Panama. Thân cao lớn, chùm hoa dài 10-15 phân, hoa 5-7 chiếc, to 3.5-4 phân, nở vào Thu-Đông, có hương thơm và lâu tàn. Giống lan này có thứ cánh vàng tuyền, không có chấm.

Ảnh: costaricalinda.com

Hiện nay các nhà lai tạo các giống lan đã có những cây lai giống rất đẹp như:

Oerstedella caligra x *Oe. wallisii*
 Ảnh: aboutorchids.com

Epidendrum raniferum x *Epi. pfavii*
 Chủ nhân: Ngô Tạo

CÁCH TRỒNG

Cách trồng loài lan này cũng giống như loài lan Cattleya và Epidendrum.

Nhiệt Độ

Trung bình từ 50-85°F (10-15°C) nhưng không thể chịu lạnh dưới 40°F (4.4°C), ngoại trừ giống *Oerstedella schweinfurthiana* có thể chịu lạnh tới 28°F và có thể chịu nóng tới trên 95°F (35°C).

Ánh Sáng

Lan cần nhiều ánh sáng, nhưng nên có lưới che, ngoại trừ giống *Oerstedella schweinfurthiana* có thể trồng ngoài nắng.

Tưới Nước

Loài lan này cần nhiều nước và phải giữ cho rễ được luôn luôn ẩm ướt nhất là vào khi mầm non đang mọc. Vào mùa Hè, tưới nước hàng ngày thật đậm, ít nhất là 3 lần một tuần. Vào mùa Thu, tưới mỗi tuần một lần và mùa Đông bớt tưới nước nhưng không được để rễ quá khô.

Bón Phân

Nên bón phân đều đều khi cây mọc mạnh, từ mùa Xuân cho đến mùa Thu bón phân với loại 20-20-20 mỗi tuần một lần, vào Thu-Đông mỗi tháng 1 lần.

Thay Chậu

Khi thay chậu nên ngâm chậu cây vào trong bồn nước ấm trong vòng 15-20 phút để cho rễ cây bong ra khỏi chậu rồi hãy lấy ra. Lắc nhẹ và nhúng vào nước cho các vật liệu cũ đã mục nát rơi ra, sau đó cho vào chậu mới và bỏ vật liệu mới vào. Chậu mới cần phải rộng hơn cho cây đủ tăng trưởng trong 2-3 năm và cần khoan thêm lỗ để thoát nước dễ dàng và không bị úng rễ. Nếu chia nhánh, tối thiểu phải có 5 nhánh, cây mới mọc mạnh. Cây mới thay chậu hay chia nhánh nên để vào chỗ rợp mát vài ba tuần lễ.

Wesminster 10-2011